

Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie z przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa

Dział: Pierwsza Pomoc

ocena dopuszczająca:

- wyjaśnia termin „pierwsza pomoc”
- określa prawny i moralny obowiązek niesienia pomocy poszkodowanym
- demonstruje bezpieczny sposób zdejmowania rękawiczek jednorazowych
- zna numery alarmowe
- wyjaśnia pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”
- ocenia stan świadomości poszkodowanego
- umiejętnie stosuje folię NRC
- wymienia warunki i czynniki zapewniające realizację RKO na wysokim poziomie skuteczności
- stosuje środki ochrony osobistej podczas wykonywania RKO
- omawia przeznaczenie i podstawowe typy apteczki pierwszej pomocy
- stosuje rękawiczki ochronne podczas opatrywania ran
- bezpiecznie zdejmuje rękawiczki ochronne
- zakłada temblak
- podaje przykłady zapobiegania urazom w domu, w pracy, podczas rekreacji i sportu
- demonstruje sposób schładzania oparzonej kończyny
- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa ratownika w wypadkach: zadławienie, zawał serca, udar mózgu, napadu padaczkowego, ciała obce w oku, zatrucia, tonięcia, porażenia prądem, ukąszenia, użądlenia

ocena dostateczna:

- wyjaśnia pojęcie „stan nagłego zagrożenia zdrowotnego”
- wyjaśnia znaczenie czasu podczas udzielania pierwszej pomocy
- poprawnie konstruuje komunikat wzywający fachową pomoc

- wskazuje sposób zabezpieczenia się ratownika w kontakcie z poszkodowanym
- ocenia bezpieczeństwo miejsca wypadku
- udrażnia drogi oddechowe (rękoczynem czoło-żuchwa)
- sprawdza czy poszkodowany oddycha
- wymienia objawy utraty przytomności
- wymienia ogniwa łańcucha przeżycia
- omawia algorytm ratowniczy RKO u dorosłych i dzieci
- wymienia objawy NZK
- zna przyczyny NZK
- wylicza przedmioty wchodzące w skład apteczki pierwszej pomocy: samochodowej, turystycznej, domowej
- wyjaśnia pojęcia: rana, krwotok, opatrunek uciskowy, opatrunek osłaniający
- omawia zasady postępowania w przypadku podejrzenia urazów kręgosłupa
- wie jakie są typowe objawy złamania
- zna objawy zwicnięć i skręceń
- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: oparzeń termicznych
- wie jak postępować w przypadku zapalenia oleju w kuchni
- wie jakie są przyczyny: zadławienia, zwału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego ciała obcego w oku, zatrucia, tonięcia, porażenia prądem, ukąszenia, użądlenia

ocena dobry:

- opisuje przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenia stanu zdrowia lub zagrożenia życia
- zna główne stany nagłego zagrożenia zdrowotnego
- opisuje wybrane sposoby transportu osób przytomnych i nieprzytomnych
- ocenia stan poszkodowanego wg schematu ABC
- układa poszkodowanego nieprzytomnego z zachowanym oddechem w pozycji bezpiecznej
- wymienia główne przyczyny omdlenia
- definiuje pojęcia „resuscytacja krążeniowo- oddechowa”
- przedstawia zalety zastosowania AED w akcji ratowniczej
- proponuje środki opatrunkowe, zależne od rodzaju zranienia
- wymienia rodzaje krwotoków i charakteryzuje je

- wykonuje w obrębie kończyny opatrunki uciskowe i osłaniające
- potrafi opisać pierwszą pomoc przy krwotokach
- wyjaśnia pojęcia: złamanie, zwichnięcie, skręcenie
- opisuje najczęstsze okoliczności urazów kręgosłupa
- wie jakie są rodzaje złamań
- wyjaśnia pojęcie: oparzenie, udar słoneczny, udar cieplny, odmrożenie, wychłodzenie
- omawia zasady postępowania ratowniczego w przypadkach: oparzeń termicznych, oparzeń środkami chemicznymi, wychłodzenia organizmu i odmrożenia
- omawia objawy w przypadkach: zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, ciała obcego w oku, zatrucia, tonięcia, porażenia prądem, ukąszenia, użądlenia

ocena bardzo dobry:

- wyjaśnia rolę układów: krążenia, nerwowego, oddechowego w utrzymaniu podstawowych funkcji życiowych
- wymienia czynności, które na miejscu zdarzenia należy podjąć w trosce o bezpieczeństwo: świadka, ratownika, poszkodowanych i pozostałych osób
- wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej
- potrafi przeprowadzić wywiad SAMPLE
- zapewnia poszkodowanemu ochronę termiczną
- udziela pierwszej pomocy w przypadku omdlenia
- charakteryzuje objawy zwiastujące omdlenie
- opisuje znaczenie RKO w akcji ratowniczej
- opisuje działanie i obsługę automatycznego defibrylatora zewnętrznego
- wykonuje pełen cykl RKO na manekinie dorosłego (samodzielnie i w parze)
- opisuje zasady doboru i przechowywania składników apteczki pierwszej pomocy
- wykonuje opatrunek zależnie od miejsca zranienia (inne niż kończyna)
- demonstruje sposób tamowania krwotoku z nosa
- potrafi wykonać opatrunek z ciałem obcym w ranie
- zna i stosuje zasady doraźnego unieruchomienia kości i stawów
- potrafi udzielić pomocy poszkodowanemu w przypadku złamań, skręceń, zwichnięć
- proponuje skuteczne sposoby zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci

- wymienia czynniki sprzyjające wychłodzeniu
- zna stopnie oparzeń i odmrożeń i potrafi je scharakteryzować
- omawia i stosuje w praktyce sposób udzielania pierwszej pomocy w przypadkach zadławienia, zawału serca, udaru mózgu, napadu padaczkowego, ciała obcego w oku, zatrucia, tonięcia, porażenia prądem, ukąszenia, użądlenia

ocena celująca:

- potrafi wykorzystać AED w praktyce
- wykonuje pełen cykl RKO na manekinie niemowlęcia i dziecka (samodzielnie i w parze)

DZIAŁ: PROFILAKTYKA ZDROWOTNA

ocena dopuszczająca:

- definiuje zdrowie
- wymienia zachowania prozdrowotne
- określa rzetelne źródła informacji o zdrowiu oraz świadczeniach i usługach medycznych
- wymienia główne przyczyny chorób cywilizacyjnych
- omawia znaczenie prawidłowej komunikacji interpersonalnej
- wyjaśnia znaczenie terminów „komunikacja werbalna” i „komunikacja niewerbalna”

ocena dostateczny:

- wymienia zachowania szkodliwe dla zdrowia (ryzykowne) i wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków
- analizuje i ocenia własne zachowania i możliwości związane ze zdrowiem
- wymienia główne choroby cywilizacyjne z podziałem na choroby somatyczne i zdrowia psychicznego
- zna definicję anoreksji i depresji
- wymienia zasady asertywności, dobrej komunikacji
- odmawia stanowczo i z zachowaniem wysokiej kultury

ocena dobry:

- opisuje przewidywane skutki zachowań korzystnych i niekorzystnych dla zdrowia, zarówno te krótko-, jak i długofalowe
- wymienia wyznaczniki stanu ludzkiego organizmu i opisuje sposoby ich kontrolowania
- zna i omawia zasadę 3x30x130
- zna wpływ snu na organizm człowieka
- wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie
- proponuje sposoby zapobiegania chorobom cywilizacyjnym
- charakteryzuje strefy dystansu komunikacyjnego
- buduje komunikaty asertywne
- wymienia zasady aktywnego słuchania

ocena bardzo dobry:

- wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym
- wymienia czynniki mające wpływ na zdrowie i różnicuje je na takie, które są niezależne od człowieka, i takie, na które ma on całkowity wpływ
- proponuje zestaw działań łagodzących skutki stresu
- omawia objawy depresji, anoreksji i uzależnień behawioralnych
- zna przykłady uzależnień behawioralnych i potrafi omówić kilka z nich
- wymienia i świadomie wykorzystuje elementy komunikacji niewerbalnej
- proponuje rozwiązania spornych kwestii zgodnie z zasadami negocjacji
- wymienia najczęstsze zakłócenia w komunikacji interpersonalnej oraz bariery komunikacyjne

ocena celujący:

- proponuje indywidualny plan żywieniowy, treningowy, program aktywnego wypoczynku oraz inne, istotne działania, sprzyjające jego prawidłowemu funkcjonowaniu w środowisku przyrodniczym i społecznym

DZIAŁ III: POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH ZAGROŻEŃ

ocena dopuszczający:

- wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń
- wymienia numery alarmowe w Polsce i przypisuje je odpowiednim służbom
- rozróżnia sygnały alarmowe
- omawia sposób ogłaszania i odwoływania alarmów
- wyjaśnia termin: „ewakuacja” i omawia jej znaczenie
- rozpoznaje znaki ewakuacyjne i informacyjne
- rozpoznaje znaki ochrony przeciwpożarowej
- wymienia główne przyczyny powodzi i potrafi je opisać
- wymienia pogodowe zagrożenia dla bezpieczeństwa człowieka
- wymienia główne przyczyny wypadków komunikacyjnych
- definiuje pojęcie terroryzm
- rozumie konieczność powiadamiania służb porządkowych (policji, straży miejskiej) o podejrzenie zachowujących się osobach lub podejrzanych przedmiotach zauważonych w miejscach publicznych
- zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu ewakuacji
- rozpoznaje znaki ewakuacyjne, informacyjne i ochrony przeciwpożarowej

ocena dostateczny:

- omawia sposoby przeciwdziałania zagrożeniom
- wymienia rodzaje komunikatów ostrzegawczych
- wymienia środki alarmowe podstawowe i zastępcze
- opisuje sposób zachowania się podczas ewakuacji z budynku
- zna szkolną instrukcję ewakuacji
- wymienia główne przyczyny pożarów
- opisuje zasady postępowania po dostrzeżeniu pożaru
- wymienia zadania państwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej
- wyjaśnia, jak należy się zachować w czasie powodzi
- wymienia na czym polega ochrona przeciwpowodziowa
- omawia sposoby ochrony przed niszczącymi skutkami upałów, wichury i gwałtownych burz

- opisuje zasady zachowania się po uwolnieniu substancji toksycznych
- opisuje zagrożenia towarzyszące wypadkom
- opisuje zasady zachowania na wypadek: strzelaniny, znalezienia się w sytuacji zakładniczej
- zna główne przyczyny terroryzmu
- prawidłowo wykonuje nakazane czynności podczas ewakuacji z budynku szkolnego

ocena dobry:

- wymienia podmioty działające na rzecz zwalczania skutków zagrożeń i tworzące system ratownictwa w Polsce
- dokonuje podziału zagrożeń ze względu na źródło ich pochodzenia
- wymienia sposoby przeciwdziałania panice
- uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych
- omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych
- opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego
- omawia przeznaczenie podręcznego sprzętu gaśniczego i jego rozmieszczenie np. w szkole
- planuje niezbędne zapasy, które powinien zgromadzić dla swojej rodziny, aby przetrwać kilka dni w sytuacji kryzysowej
- uzasadnia bezwzględny nakaz stosowania się do poleceń służb ratowniczych i sanitarnych w czasie powodzi
- wie co należy zrobić w czasie ewakuacji
- opisuje praktyczne sposoby przeciwdziałania zagrożeniom podczas intensywnych opadów śniegu oraz ekstremalnie niskich temperatur
- omawia sposoby zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanym, ratownikowi, osobom postronnym na miejscu zdarzenia
- wymienia czynności, które należy wykonać, aby ocenić sytuację na miejscu zdarzenia i stosuje tę wiedzę w praktyce
- opisuje zasady zachowania się na wypadek: ataku bombowego, ataku gazowego, otrzymania podejrzanego przesyłki
- wymienia najczęstsze akty terroru
- wykazuje troskę o bezpieczeństwo własne i innych osób
- zachowuje spokój i opanowanie

ocena bardzo dobry:

- poszczególnym podmiotom ratowniczym przypisuje odpowiednie zadania
- opisuje sposób zachowania się ludności po ogłoszeniu alarmu lub wydaniu komunikatu ostrzegawczego
- opisuje sposób zaopatrywania w wodę i żywność podczas ewakuacji
- rozróżnia rodzaje i stopnie ewakuacji
- wyjaśnia, jak gasić zarzewie ognia i odzież na płonąca na człowieku
- wie jak się zachować podczas zapalenia oleju na patelni
- opisuje zasady postępowania po opadnięciu wód powodziowych
- omawia pojęcia: stan ostrzegawczy, stan alarmowy, dekontaminacja, pogotowie przeciwpowodziowe, alarm powodziowy
- potrafi scharakteryzować zagrożenia i zasady postępowania podczas: intensywnych opadów śniegu, ekstremalnie niskich temperatur, upałów, wichur, gwałtownych burz
- opisuje zasady kodowania informacji na tablicach ADR
- omawia podstawowe zasady postępowania ratownika w miejscu zdarzenia (wypadek komunikacyjny)
- wyjaśnia znaczenie terminów: kolizja, wypadek, katastrofa
- omawia genezę i formy współczesnych aktów terroru

ocena celujący:

- zna treść szkolnej instrukcji ewakuacji
- zna system segregacji rannych TRIAGE

DZIAŁ IV: BEZPIECZEŃSTWO PAŃSTWA

ocena dopuszczający:

- definiuje bezpieczeństwo jako stan i jego proces
- wymienia podmioty odpowiadające za bezpieczeństwo kraju i jego obywateli
- opisuje geopolityczne położenie Polski
- omawia wybrane aspekty tego położenia geopolitycznego dla bezpieczeństwa narodowego

ocena dostateczny:

- wymienia rodzaje bezpieczeństwa
- wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa we współczesnym świecie

ocena dobry:

- wymienia rodzaje i dziedziny bezpieczeństwa państwa
- opisuje rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski
- potrafi podać przykłady misji pokojowych w których brali udział Polacy

ocena bardzo dobry:

- definiuje pojęcia ochrony i obrony narodowej
- wymienia przykłady polskiej aktywności na rzecz zachowania bezpieczeństwa (w ONZ, OBWE, NATO)
- wymienia wybrane zagrożenia dla bezpieczeństwa Polski

ocena celujący:

- omawia historyczną ewolucję modelu bezpieczeństwa Polski
- potrafi omówić najważniejsze cele głównych organizacji międzynarodowych do których należy Polska